

JUSTITSMINISTERIETS FORSKNINGSKONTOR SEPTEMBER 2013

UDVIKLINGEN I ANTAL ANMELDELSER OG I STRAFFENES ART OG LÆNGDE FOR VOLD, 2001 til 2012

På baggrund af Danmarks Statistiks tal vedrørende anmeldelser og strafferetlige afgørelser er nedenstående tabeller udarbejdet. Udviklingen angår perioden fra 2001 og frem med henblik på at anskueliggøre betydningen af den strafskærpelse, der blev gennemført i 2002. Analysen omfatter vold mod privatperson, dvs. simpel vold (§ 244), alvorligere vold (§ 245) og særlig alvorlig vold (§ 246).

Tabel 1. Antallet af anmeldte voldsforbrydelser, 2001-2012.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Simpel vold	8792	8966	9407	9562	9601	10.047	9916	9589	9030	8940	8793	8033
Alvorligere vold	1256	1325	1446	1415	1485	1544	1685	1652	1590	1745	1686	1648
Særlig alv. vold	32	41	41	28	29	37	34	15	17	11	15	14
I alt	10.080	10.332	10.894	11.005	11.115	11.628	11.635	11.256	10.637	10.696	10.494	9695

Over de seneste 12 år former udviklingen i antallet af anmeldelser for vold sig som en bølge – med først en vækst fra 10.080 i 2001 til 11.635 i 2007, og derefter et fald til 9695 i 2012, jf. tabel 1. Væksten fra 2001 til 2007 er på 15 pct., mens faldet er på 17 pct. Det betyder, at der i 2012 blev anmeldt færre voldsforbrydelser end i 2001. Især fra 2011 til 2012 har faldet været stort (8 pct.).

For alene den simple vold har der været et konstant fald i antallet af anmeldelser siden 2006, således at dette antal i 2012 var 20 pct. lavere end i 2006, men også lavere (9 pct.) end det i 2001. Antallet af anmeldelser vedrørende alvorligere vold er steget frem til 2007 – med 34 pct. – og er derefter stagneret. Antallet af tilfælde af særlig alvorlig vold er generelt meget lavt og fluktuerende, men dog betydeligt lavere de seneste fem år end i de tidligere.

Tabel 2. Antallet af fældende strafferetlige afgørelser (tiltalefrafald, bøder og frihedsstraffe) for vold, 2001-2012.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Simpel vold	4043	4011	4291	4487	4493	4411	4127	4141	4022	4139	3864	3682
Alvorligere vold	748	737	917	867	932	896	822	884	906	893	901	869
Særlig alv. vold	22	10	22	35	17	22	18	12	18	14	9	10
I alt	4813	4758	5230	5389	5442	5329	4967	5037	4946	5046	4774	4561

Med hensyn til antallet af strafferetlige afgørelser, jf. tabel 2, er det vokset med 11 pct. fra 2001 til 2006, hvilket ganske vel svarer til væksten i antallet af anmeldte voldsforbrydelser. Fra 2006 til 2007 er der sket et forholdsvis stort fald i antallet af strafferetlige afgørelser, hvilket kan hænge sammen med retsreformen. I årene 2007 til 2010 har antallet af strafferetlige afgørelser ligget ret stabilt på trods af faldet i antallet af anmeldelser efter 2007. Dette kan skyldes, at nogle af afgørelserne angår ældre sager, der som følge af retsreformen har været undervejs i længere tid, jf. også det senere. Fra 2010 til 2012 er antallet af afgørelser derimod faldet markant, så at det i 2012 er mindre, end der var i begyndelsen af perioden – hvilket igen er parallelt med udviklingen i de anmeldte voldsforbrydelser.

Som det ses af tabel 3, har andelen af ubetingede domme i forhold til samtlige strafferetlige sanktioner været forholdsvis stabil, idet denne andel dog voksede noget for den alvorligere volds vedkommende i begyndelsen af perioden, men derefter har den holdt sig ret konstant.¹

Tabel 3. Andelen af ubetingede frihedsstraffe for vold, 2001-2012.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Simpel vold	39 %	38 %	39 %	39 %	43 %	40 %	40 %	40 %	40 %	40 %	39 %	40 %
Alvorligere vold	71 %	73 %	75 %	77 %	82 %	76 %	77 %	78 %	77 %	76 %	76 %	81 %
Særlig alv. vold	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	95 %	100 %	92 %	100 %	100 %	89 %	100 %
I alt	45 %	44 %	45 %	46 %	50 %	47 %	46 %	47 %	47 %	46 %	46 %	48 %

Den stabilitet i andelen af ubetingede domme for simpel vold, som tabel 3 angiver, fremkommer på baggrund af, at ubetingede domme i stigende grad er blevet afløst af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste. Når disse domme inkluderes, jf. tabel 4, ses, at den samlede andel ubetingede domme og domme med vilkår om samfundstjeneste er vokset fra 47 pct. i 2001 til omkring 55 pct. de seneste mange år, for så vidt angår simpel vold. Væksten er en smule mindre for den alvorlige volds vedkommende, hvilket er forventet, da samfundstjeneste sjældnere anvendes i disse sager. Den særligt alvorlige vold er ikke omfattet af beregningen, da samfundstjeneste ikke kommer på tale i disse sager.

Tabel 4. Andelen af ubetingede frihedsstraffe og domme med vilkår om samfundstjeneste for vold, 2001-2012.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Simpel vold	47 %	49 %	50 %	51 %	55 %	54 %	53 %	55 %	56 %	55 %	55 %	56 %
Alvorligere vold	78 %	81 %	84 %	83 %	89 %	84 %	87 %	87 %	88 %	84 %	86 %	89 %

¹ Se også særskilt notat om udviklingen i brugen af betingede domme med vilkår om samfundstjeneste siden 1992: <http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapporter/2013/Udviklingen%20i%20samfundstjenestedomme%202012.pdf>

Eftersom betingede domme med vilkår om samfundstjeneste er et alternativ til ubetingede domme, tyder tabel 4 på, at domspraksis efter 2001 ikke alene – som forudsat ved lovændringen – har medført længere straffe, jf. det følgende, men også strengere straffe ved fastsættelsen af straffens art. Denne tolkning af tabel 4 forudsætter, at voldssagerne er af nogenlunde samme grovhed i perioden.

Tabel 5 viser, at der reelt er sket en vækst i strafflængderne siden 2001. For den simple vold er den gennemsnitlige strafflængde vokset fra 69 dage i 2001 til 90 dage de seneste tre år, hvilket betyder, at strafflængden for simpel vold er vokset med 30 pct. siden 2001.

Tabel 5. Den gennemsnitlige længde af de ubetingede frihedsstraffe for vold, 2001-2012. I dage.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Simpel vold	69	75	81	81	87	84	87	81	84	90	90	90
Alvorligere vold	188	195	213	219	219	213	183	228	222	222	219	201
Særlig alv. vold	1521	1512	1365	1839	1701	1698	1791	1440	2046	1347	1671	1890
I alt	114	113	131	143	134	133	127	130	141	136	136	134

For den alvorligere vold (§ 245) skete der en vækst i strafflængderne frem til 2004. Med undtagelse af 2007 har der derefter og frem til 2012 været et nogenlunde stabilt niveau i strafflængderne for § 245-vold. Den noget lavere gennemsnitlige strafflængde i 2007 skal – ifølge de beregninger, Justitsministeriets Forskningskontor har gennemført – i hvert fald delvis forklares med, at ikke alle domme var blevet registreret i Kriminalregisteret, da Danmarks Statistik modtog data vedrørende 2007 fra registeret. Inkluderer samtlige domme fra 2007, bliver den gennemsnitlige strafflængde i 2007 for § 245 således noget længere. Desuden kan nedgangen fra 2006 til 2007 skyldes, at de mere komplicerede sager, som kan formodes at medføre længere straffe, ikke var blevet afgjort inden udgangen af 2007, men først senere. At det har forholdt sig sådan, bekræftes af, at den gennemsnitlige strafflængde i 2008 er højere end i de øvrige år, nemlig på 228 dage.

I 2012 var den gennemsnitlige strafflængde for § 245 noget kortere end i 2011. Det må antages at bero på, at sammensætningen af sager det år afveg fra det i de tidligere år. I forhold til niveauet inden straffskærpelsen i 2002 var straffene for alvorligere vold i 2012 i gennemsnit 7 pct. længere.

Den gennemsnitlige strafflængde for den særligt alvorlige vold (§ 246) fluktuerer betydeligt, hvilket skal ses på baggrund af et ganske lille antal domme årligt. Enkeltstående sager vil dermed kunne influere en hel del på den gennemsnitlige strafflængde. Det samme vil fordelingen mellem antallet af § 246-sager, der har haft en dødelig udgang, og andre § 246-sager gøre, idet straffene i førstnævnte tilfælde er betydeligt længere end i sidstnævnte. I 2009, hvor den gennemsnitlige strafflængde for § 246 var ekstraordinær høj, var der netop særligt mange sager om vold med døden til følge, idet det drejede sig om 12 af de 18 sager. Også i 2012 var der mange sager om vold med døden til følge, idet det drejede sig om syv af de ti domme.